

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

Any 2.^{on}

Tortosa, 4 Mars de 1900

Núm. 14

DON JOAN BAPTISTE ESTEVE Y SUBIRATS

Morí 'l dia 26 de Febrer últim

HAVENT REBUT LOS SANTS SAGRAMENTS

— (AL CEL SIGA) —

Sos afigits fills, net, fills politichs, nevots, cosins y demás allegats, al manifestar á sos amichs. y coneguts tan sensible perdua, 'ls pregan tinguen present en sas oracions á l' ànima del defunt.

Tortosa, Mars de 1900.

NOTES BIBLIOGRÁFIQUES

SOTA TERRA

EXCURSIÓ ESPELEOLÓGICA

Á LA

BARONIA D' ARAMPRUNYÀ

PER

N. Font y Sagué

Als estupits que dies enrera bramaven dihent que 'l *catalanisme era 'l ressucitador d' idees rancies y de cosas mortes* els hi presentém avuy al insigne espeleologista y ver *ressucitador* d' amagatalls ignorats, fins ara, pels sabis endressadors de la ciencia y del progrés que tanta rancunia 'ns tenen.

¡Gloria y admiració pera Catalunya!
¡Vergonya pera 'ls que fora d' ella la insulten ab rabia esferehidora y vergonya pera tots aquells espanyols que despreciant á Catalunya se crehuen motejarla dihentli *rancia y clerical!*

Ja no cap major gloria pera nosaltres. Avuy orgullosos podém passejar nostra senyera triomfant per tots los indrets del mon. Si, un jove capellá y entusiasta catalaniste ab sas idees *rancies* ha ficat dalt de tot, allí ahont sols hi arriben tots aquells que per sos importants descobriments traspasen les fronteres, son nom ilustre,

considerat ja com á *gloria* de la ciencia.

Abans de sortir aquesta monografia que baix lo modest titol de *Sota terra* ha publicat son autor, quan ne llegia alguns trossos á *La Veu de Catalunya* no m' hi fixava gaire y ho mirava á corre-cuyta sospitant que 's tractava d' una narració fantasmagórica. Fà poch dies, lo senyor Font y Sagué, 'ns va honrar ab un exemplar d' aquesta obra y meravellat, foll d' entusiasme ó embadalit per la sorpresa, comenso 'l llibre y l' acabo, y després de convensut de la importancia d' aqueixa monumental excursió 'l torno á escomensar fins apéndrer de memoria lo següent:

«Ja ho podém dir ben alt y clar: altra vegada la nostra estimada Catalunya ha sigut la primera regió d' Espanya on s' ha introduit y posat en práctica una nova ciencia, l' espeleologia, que tants avenços y utilitats ha reportat á altres païssos on se treballa ab més fé, ab més entusiasme y desinterés.

»Y aquesta gloria pertany al nostre Centre Excursioniste á n' aquesta benemérita societat quals inmensos treballs realisats en tot lo referent al desenrotllament moral, intelectual, científich y artístich de la nostra patria son á tothom manifestos.»

Desde la vinguda á Catalunya del célebre explorador de les més anomenades cavernes Mr. Martel, lo senyor

Font y Sagué se convertí en apòstol d' aquesta ciencia, la qual va trobar falaguera acullida en lo *Centre excursionista* y molt especial en son digne President l' il·lustrat Enginyer, que fe de les provincies de Lleyda y Tarragona.

Los poch medis d' exploració ab que contava 'l senyor Font pera empendrer sa tasca perillosa 'l posaven plé de tristor, però al considerar la importancia del desenrotlló d' aquesta ciencia, sense oblidar lo criminal abandono en que l' element oficial deixa á societats tan benefactores com aquell *Centre*, se posá d' acort ab son President y aquest li proporcioná desseguida un excelent teléfon, escales de corda y cables, que es lo més essencial pera baixar ab seguretat als avenchs.

Després d' aixó pensáren que pera les exploracions se necessiten homes y diners y ab un dalé sense exemple, buscaren la cooperació dels propietaris dels terrenos ahont los avenchs se troben, fentlos veurer los aventatges que llurs descobriments els hi podrien reportar.

Lo Sr. D. Manel Girona, propietari de la Baronia d' Aramprunyá 'ls hi vá oferir la seva cooperació y 750 pesetes pera la exploració soterrania de la seva propietat.

Conseguit aixó lo senyor Font y Sagué, sortí de Barcelona á primers de Juliol de 1898 y trescant rocams y singles y blincant son cos per nombrosos soterranis ha conseguit treurer de les tenebres á la llum dels homens, les belleses y tresors soterrats en tantíssims avenchs, qual nom sol aterrava 'ls mateixos vehins d' aquelles serrallades.

L' abnegació y 'l carinyo á la ciencia portaven casi al sacrifici al temerari explorador catalá. La descripció qn' ell mateix fá de la «Cova Casimanya» posen els cabells de punta no obstant l' admiració que produheix al llegidor lo resultat de sos treballs de gran valor protohistorich; la entrada al «Avench de las nou bocas» ja no pot esser més esgarrifosa, puig fou saludada ab esferehidors xiulets y *renechs* d' un atapahit nuvol de rates

pinnyades que 's movien, ab un soroll infernal, per' aquelles tenebres esglayadores.

Totes les descensions que 'ns descriu lo senyor Font y Sagué, son verament notabilíssimes encar qu' esparveradores, y sols ell que tan detingut estudi ha fet de la ciencia espeleològica pot fer la descripció de sas atrevides exploracions, ab tan d' arrisch portades á terme com maravellosament descrites. Ocupantse de la baixada al avench del «Bruch» ens diu en *Sota terra* lo següent:

«...De sopte se 'm presenta al davant una taca negra; m' hi acosto, encench el magnessi y faig un crit d' admiració, crit que ressoná tres ó quatre vegadas per aquelles concavitats: me trobava, sens dupte, davant d' un altre avench ó cova grandiosa, puig ni encenent tres ó quatre fils de magnessi á la vegada, podia distingir el sol, parets ó sostre d' aquell aixamplament. Reculo pera recullir unas quantas pedras y las hi tiro abaix y després de un espay de temps que vaig evaluar equivalent á un 25 ó 30 metres de fondaria, sento que cahuen al aigua. «Molt bé» vaig esclamar entussiasmat; y estava per entornarmen á fi de fer baixar un feix d' escalas, quan m' acudí una idea: apago 'l llum y 'm quedo entre las tenebras més complertas, sol á 140 metres sota terra, tenint al meu sobre una montanya de roca, rodejat de un silenci que sols pot compararse al de la tomba... Aixís vaig permaneixre durant llarga estona extassiat, fruint verdaderament, fins que un sospir de satisfacció, una alenada del ánima, me feu esclamar: «¡Quán gran es Deu!» exclamació que 'l geni d' aquells soterranis repetí avergonyit.»

En lo text de *Sota terra* hi van intercalats varis fotograbats representant interessants detalls de les exploracions y alguns planos de seccions que posen á la vista del llegidor les entranyes del avenchs regoneguts.

En les diferents baixades als avenchs ha trobat lo senyor Font y Sagué nombrosos insectes agarrats á les parets d' aquelles espelunques, los quals ha enviat á Paris ab l' objecte de que siguen classificats per Mr. Viré, especialista en la fauna cavernicula.

L' autor de *Sota terra* descriu ab admirable minuciositat totes les cavernes explorades per ell, però ahont demostra més afició y més gust en la descripció es al ocuparse dels importants avenchs del *Bruch* y de la *Ferla*, puig además de fer gala de sos amples coneixements geològichs, dona una idea prou acabada dels amoniments que precedeixen á tan costós treball y dels objectes que son més necessaris y fadigues que 's passen durant la investigació.

Interessantíssima es la tasca empresa pel senyor Font y Sagué. Nosaltres no podem fer més qu' admirarlo, y al ferho; sap sols Deu ab quanta satisfacció 'l felicitem, y no 'ns atrevim á dirli res més perque ab lo nostre entussiasme quedem verament

aturdits devant de la monumental obra del geni, home ó gegant qu' ab lo dalé del colós ha traspasat lo llinchal dels abims hasta intruduhirse á les ombrivols cavernes que, desde la creació, sols s' han vist dos cops humillades. Aixó es, ofegades per les aigues del Diluvi y al veurers explorades pel primer home qu' ha pogut descobrir ab la llum del magnessi los amagatalls d' aquelles cavitats soterranis, torbant la pau y 'l silenci qu' allí regna.

Francesch Mestre y Noè.

Tortosa, Febrer de 1900.

INSTRUCCIÓ PASTORAL

DEL

SENYOR BISBE DE TORTOSA

L' excelentíssim senyor Bisbe de Tortosa ens ha honrat enviantnos la Carta-Pastoral qu' acaba de dirigir á sos diocessans ab motiu del sant temps de quaresma, en 'l que ja hem entrat.

No solsament agrahim á nostre Reverendíssim Prelat, la honra que 'ns dispensa per tan inmerescuda deferencia sino que dit document religiós-social lo posém sobre 'l nostre cap y l' apretém contra 'l nostre cor per la doctrina santa y salvadora qu' entranya pera 'l individu y pera la societat, acomodantse completament al sentir, pensar y obrar dels vers catòlics d' aquesta ampla diocesis.

En la impossibilitat, per falta d' espay, de publicar íntegro tan hermós document ens permetém extractar la seva substancia, sintetisant ab pochos párrafos les tendencies y objectes plausibles tan admirablement posades de relleu.

Sa S. S. Ilustríssima exposa ab verdadera eloquencia les altíssimes tendencies qu' entranyen les festivitats de la Iglesia, qual diví protagonista es lo mateix fill de Deu. Descriu la bellesa estética de les festes catòliques y passa á l' aplicació pràctica dels dogmes cristians y principalment dels fruits dels Sagraments que prenen sa eficacia d' aquella sanch de preu infinit brollada del costat de Jesucrist pera donar als pobles vida positiva y abundant, qual es la vida de la eterna resurrecció á la gracia y á la gloria, dihent aixís:

«Pues bien, A. H., nuestro Señor Jesucristo instituyó los Santos Sacramentos que son verdaderas medicinas del alma, y depositó en ellos la gracia que conserva la vida espiritual, y nos predispone para alcanzar la eterna. Y no ha limitado á un lugar determinado del mundo estas fuentes de salud, sino que ha querido extenderlas por toda la tierra, á fin de que los fieles pudieran facilmente aprovecharse de ellas. Hay más. De las medicinas corporales no siempre, ni todos pueden servirse,

por ser algunas de subido precio que no está al alcance de muchas fortunas, y otras solo se encuentran en ciertos lugares. Pero los Santos Sacramentos necesarios al alma para su regeneración y santificación se encuentran en todas partes, y se reciben sin interés, porque en todos los pueblos cristianos hay sacerdotes que pueden administrarles, y aún muchos tienen el deber de conferirlos.»

Segueix l' agradosa y tendra manifestació de sos desitjos de Pare, de que tots sos fills se regeneren en los Sants Sagraments de Confessió y Comunió en aquesta época que deu esser verdader paréntesis y suspensió, no solzament en la carrera dels crims sino hasta en la respiració del ambient del mon sens que tinga res de criminal, condolense en gran manera d' aquells que menysprehen la vida de l' ánima hasta en aquesta época més propia pera guanyarla, menysprehant, com á consecuencia, los Sagraments de Confessió y Comunió instigant als demés á empendrer aqueixes embolicades senderes.

Exposant les causes de tals aberracions escriu aquestos párrafos tan ben pensats:

«Estas deplorables aberraciones del espíritu nacen del falso concepto que los enemigos de la Iglesia Católica se han formado de la libertad. Piensan ellos que la libertad consiste en vivir como se quiere, sin ajustarse á ley ni á razón. ¿Qué es libertad, pregunta Ciceron? La potestad, responde, de vivir como quieras pero ninguno vive como quiere, sino el que sigue lo que es recto, y obedece á la razón. Si la libertad, dice nuestro Santísimo Padre, reside en la voluntad, que es por naturaleza un apetito obediente á la razón, síguese que la libertad misma ha de versar, lo mismo que la voluntad, acerca del bien conforme con la razón, siempre que apetece algo que de la recta razón se aparta, inficiona en sus fundamentos viciosamente la libertad y una de ella perversamente.

Pues bien, A. H., entre los mandamientos que Dios ha impuesto á los cristianos, se cuenta el de recibir los Sacramentos de confesión y comunión. Y grande misericordia ha sido la de nuestro Señor Jesucristo, haber instituido estos dos Sacramentos para la salud de los hombres. Ciertamente que la confesión de los propios pecados repugna, ¿y sabéis por que? por el orgullo. Nada más ageno debía ser á nuestra naturaleza, porque siendo, como somos, tan ruines, frágiles y miserables, nada tan repugnante como el orgullo es á nuestra naturaleza. No ha sido creada la soberbia para la naturaleza de los hombres, dice el Espíritu Santo (1). Pretender excelencia, siendo tan bajos; querer sobresalir del nivel común siendo formados de la misma masa, es decir del mismo barro; aspirar á una altura que no nos pertenece, es á todas luces cosa nécia y ridicula. Y sin embargo, ningún vicio está más inculcado en nuestro corazón. Es triste herencia recibida de nuestros primeros padres.

Després continúa sas exortacions paternals esforsantse en persuadir á sos fills que s' aparten dels tres capitals enemichs de l' ánima redimida

(1) Eccl. cap. 10.

per la sanch del Redentor, quins adversaris son el inmoderat amor a les riqueses, l'orgull y la sensualitat, quin descobriment de llurs principis morboses en la societat produheix una atmósfera qu' entoxica a molts qu' agermanen sas teories contra 'l dogma católich y sas pràctiques y costums contraries a les pràctiques y costums cristianes y per aixó despenjantse l' home de la fè y de la moral, baixa y no s' avergonyeix d' haver baixat al nivell que marca la sentència del Espirit-Sant, que 's precisament lo tema de la instrucció Pastoral: *L' home feble s' ensoberbeix y 's creu qu' ha nascut lliure y com lo pollt del burro montanyench.*

Com digne final de son avís de Pare, lo Dr. Rocamora acaba dihent:

No endurezcais vuestros corazones despreciando las misericordias del Señor, si no queréis atesorar ira para el día del juicio que os espera. Escuchad lo que dijo un filósofo: Por ley eterna de Dios siempre persigue el temor a los malos. Lo cual concuerda muy bien con aquella sentència de Salomón que dice: *Huye el malo sin que nadie lo persiga, mas el justo está confiado y esforzado como un león.* Confiad, pues, en el Señor que no os negará sus auxilios, fortaleced vuestras almas con los Santos Sacramentos, y abrigad la firme esperanza de que a los trabajos y luchas de la vida sucederá un descanso y una hermosa paz que no tendrá fin en la gloria que a todos os deseamos en el nombre del † Padre y del † Hijo y del † Espiritu Santo.»

UN NOU FRACÁS

Ja ho veuen; la premsa que 's titula de gran circulació, de Madrid, ab la seva *trastienda* volia posar la discòrdia entre les regions del Estat espanyol, estampán en sas columnes mil disbarats com ho es alló de que 'ls catalans mirém ab desconfiansa a tots els demés espanyols de fora Catalunya.

Que aixó es una gran botaratada ho demostra l' últim abrás de germanor entre catalans, valencians, aragonesos y altres regions castellanques que segueixen ab interès lo mohiment regionaliste de Catalunya.

La tan *cacareada* premsa, a la que li debém una part, la més grossa, de la perdua de les colonies, pregonava com la cosa més natural, que 'ls espanyols no catalans formarien un' especie de katipunán pera no comprar res que fos de procedencia catalana. ¡Pobra gent!

Mes com era d' esperar, ningú ha fet cas de semejanys bestieses, perque la veritat, tothom ha conegut que son bromes de molt mala sombra les que volen gastar ab nosaltres els gassetillers de la coronada vila.

Están empenyats en presentarnos als ulls dels demés espanyols com los

sérs més orgullosos y més dolents de tot lo mon: en cada un de nosaltres hi veuen un *papu* y no hi ha dia que no 'ns diguin mil *perreries*; pero ni així logren lo seu intent, y es que tothom coneix y endivina ahont apunten aquells senyors de la rotativa.

Estich segurissim que al enterarse de que 'l Foment, de Barcelona, ha enviat quatre remeses de géneros pera socorre als habitants d' Ataquines y que ha reunit fins ara 50.000 pesetes pera construir un carré de cases a dit poble pera 'ls habitants qu' han tingut la desgracia de veurer desapareixer en mitx de runes sas modestes vivendes, quedantse sens més amparo que la ma del pròxim, haurán exclamat, posantse 'ls punys a la boca y mossegantse'ls ab la natural rabiola: *¡Jesús, eso solo nos faltaba!*

¿Y donchs qué s' han cregut vostés?

A Catalunya s' aprecia molt als castellans; pero als castellans que no volen ni fan politica centralisadora; a n' aquells que igual que nosaltres senten una mateixa calfor per la nostra regeneració; als que parlant un' altra llengua que la nostra 'ns enteném perfectament bé; y en fi, aquí s' aprecia, es vol y 's distingeix a tot espanyol que no sigui sangonera política ni munyidó del poble que paga, calla y sofreix.

Ja poden presentarnos aquets periodistes, com Nerons, devánt de les demés regions, que l' únich que conseguiran es agermanarnos més ab les comarques y fer més estrets els llassos d' amistat entre totes les regions espanyoles que, com nosaltres, sospiren per una mateixa idea qu' escomensa per la regeneració y acaba contra 'ls tramantolls politichs.

E. Cantero y Hernandez.

Tortosa, Mars, 1900.

Conquistes del Regionalisme

ALS PAGESOS DE TORTOSA

Hem rebut y llegit ab gust les ordenaments que serveixen de guia a la Comunitat de Llauredós y reglament del Sindicat de guarda y policia rural de Castelló de la Plana, basades en la lley del 8 de Juliol de 1898, per la qual s' autorisa son establiment a tots los pobles majors de 6.000 habitants ó que cultiven 5.000 ó més hectárees de terror.

Lo conseguit pels regionalistes de Castelló no tant sols 'ns ha sorprés agradosament sinó que 'ns hem quedat admirats al trobarnos devánt d' una lley tan descentralisadora y de la qual tan de partit ne podém treurer, com ho han sapigut ferho los castello-nechs, ja que amparats en la llibertat

d' administrarse y ferse justicia poden, també, lograr que sigan respectades sas propietats, fruits y drets.

Xuplugats baix aqueix reglament los pagesos y propietaris de Castelló han pogut conseguir la noble aspiració que inspira a tot hom de bé: ser amo de lo seu, tindrer justicia bona y barata, teni assegurats sos drets, arbres, plantes y fruits, en bon estat los camins y completament desembrassades y netes les cequies y rechs de desaignes; tot aixó sense necessitat de paper sellat, agutzils ni jutjes.

Los que 's deixen enganyar per quatre mentiders que sense coneixement de causa se passen les hores del dia malahint la doctrina regionalista, poden avuy mirarse en lo mirall dels regionalistes de Castelló de la Plana, puig son amor a la regió, a sos furs, drets y llibertats poden servir d' exemple a tots aquells que creuen que 'l regionalisme es cosa de *bruxes* ó un programa de boijos y d' ignocents.

¡Si vingués la descentralisació Barcelona 's menjaria a Catalunya!

Aixó diuen los contraris nostres sens altra rahó que ho demostri. ¿Son veritat aquestos arguments?

La contestació no pot esser més senzilla: ¿S' ha menjat Valencia a Castelló de la Plana en aquest principi descentralisador?

Si les entitats que dihuen que 's mouhen envers lo nostre poble deixessin al carrer tota lluyta de *banderia política*, ja faria anys que Tortosa tindria lo que tan agradosament te avuy Castelló de la Plana.

Creyém que la nostra Cámara Agrícola era la més indicada a n' aixó y millor qu' ella lo Gremi de San Antoni, que 's precisament a qui més deu interesar.

LA VEU DE TORTOSA, qu' ha vingut al estadi de la premsa ab la fermesa de no disputar a ningú *cap lloch a la cosa pública*, s' ha inspirat ja en dos coses verament patriótiques:

La questió de reconstituir los antics *lligallos* y la exposada avuy ab tanta lleugeresa.

Insistirém.

COLABORACIÓ DE «LA VEU DE TORTOSA»

L' ERMITA

(IMITANT A GUY DE MAUPASSANT)

Aixecarse ab lo sol, sortir de casa quan encare la resplandor de sa llum ho tenyeis tot ab son débil matís carminenchs, respirar l' aire pur de la matinada, aire aromatizat ab l' olor de la bosquina del camp ¡quin goig, quin plaher, quin benestar que s' experimenta!

No se m' oblidará may.

Era un hermós dia d' istiu, una d' aquelles jojosas matinadas en que 'l nostre cor desperta en sos millors estats de l' infantesa trasportantnos els bons dias de nostra vida, que jo vaig sortir de casa al etzar sense orientació determinada, caminant camp á través, corrent á voltes com noy que á estudi li han donat festa, y seguia per entre 'ls ceps orgullosos en aquells temps que sostenen sa pesada y emborrachadora carga.

Un airet fi, vergonyós casi de besar tan prehuada vegetació, feya que 'ls serments s' agronxessin bressant ab dols vai-vé los negres rahims que d' ells penjavan, y 'l sol, enfurismat sens dupte per alguna mala jugada que á l' altre hemisferi li deurían fer, se venjava caldeant més y més la pedrosenca terra ab sos daurats ratjos de llum.

Lo flayre que la terra desprenia al escalfarse, barrejat ab l' olor del rahim madur, encisava.

¡Quanta ventura!

Trescava plé de goig, saltant marges, acariciant los pámpols, ajupintme de tant en tant per cullir algún carroll que 'm menjava sota algun dels pochs paratjes ombrivols que per allí 's troban, sens' enquirerava gens per lo que 'n los laboriosos pobles que per aquell contorn existexan pogués passar; sens preocuparme ab rés ni fer rés, puig que 'l meu cervell en aytals moments de suprema felicitat feya com las mevas camas que caminant al etzar no sabian ahont s' aturarian, y 'm trobava bé y satisfet y hasta estava content, era ditzós.

¡Ah, si! Jo en aquells moments no 'm podia reconeixe á mi mateix, puig qu' estava foll ab aquell benestar de l' ánima.

¿No pensava ab rés?... Jo crech que sí, es á dir, pensar... pensar no pensava; però vaig somniar algo si mal no recordo, professons fantasmagóricas passavan per enfront dels meus ulls produhintme l' impresió que causan las imatjes d' una llanterna màgica.

Una dona cual hermosas formas estavan honestament cobertas per mantell blavós y llarchs, inmens, quin terme semblava perdres á l' abím de la terra, sorti d' ella senyalantme l' espay infinit, cubert á las horas per un espés polsim d' or que l' abrasava; y s' axecava, s' axecava més y més fins á disfumarse en mitj dels blanchs nùvols que cual grandiosas pilotas de cutó fluix cubrían lo firmament, deixantme en la més gran espectació.

¿Qué vaig somniar més?

¡Sols Deu ho sap! Jo no més recordo qu' eran somnis dolços, tendresas del cor, cosas de la joventut enamorada.

Aixís anava triscant, pensatiu, sens sabé á que atribuir tan estranya y

fantástica visió, quant de sopte aparegué devant ma vista, á la cim d' un escarpat turonet que no gayre lluny de m' hi havia, una ermita de regulars dimensions, ermita airosa, blanca com glop de llet, destacantse fortament del color de sanch de bou presa de escarpadas rocas de pedra esmoladora que li serveixen de ferm pedestal.

¡Hermosa aparició!

A lo alt, l' indefinida bellesa d' un espay que may s' acaba, coronant sa testa; al fons, un platejat xaragall que faldejant sas plantas las besava amorisit com volguentli donar una respectuosa prova d' homenatge.

¿Per qué m' atreya tant aquell santuari?

¿Per qué volguentme 'n separa, lo cor se m' en hi anava?

Lo sol cremava. Decidit vaig continuar lo camí emprés, y batejantme el cor y regalimant aygua conseguí guanyar la pesada costa que d' ell me separava arribant per fi á la cim.

¡Quin be de Deu de terra que desde allí 's dominava!

Lo rich y variat àlbum de matissos verdorechs semeiant luxosa catifa extesa d' extrem á extrem de l' horta tarragonina, acompanyat ab lo ropert aspecta que ofería allá á lo lluny un grapat de negrosas ximeneas de l' industriosa ciutat de Reus, van atraure m' atenció.

¡Quanta joia escup la terra en aquella hermosa planuria!

Veritat es que allí per més que s' hi busqui no 's trobará l' aspecte riallé de l' horta valenciana ni la riquíssima vegetació de la vega granadina. Ab dos comarcas son deudoras de sos dons més prehuats á una luxurienta natura. La nostra, al contrari, molt poch deu á la naturalesa y sols ab lo trevall y laboriositat de nostres pagesos s' ha convertit si no en fecunda terra, en camps d' una més que regular producció.

Lo toch d' oració me va distreure del meu encantament y mogut per inconscient impuls me dirigi á l' esglesia.

Mes ¡que veig! En un cartalet penjat á lo alt de la porta s' hi llegeix: «No entris sens proposit de mllorarte».

¡Deu meu! Com boig d' alegria me vaig llensar dins com si fos á casa meva.

C. Oliva Toda.

Tarragona, Mars de 1900.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 4, San Casimir.—Dilluns, 5, Lo Bto. Nicolau Factor.—Dimars, 6, San Olaguer.—Dimecres, 7, San Tomás de Aquino.—Dijous, 8, San Joan de Deu.—Divendres, 9, San Paciá.—Disapte, 10, San Melitó.

NOTICIES

Lo día 24 de Febrer, morí á n' aquesta ciutat, després de llarga y penosa malaltia, l' acreditat comerciant y amich nostre D. Francesch Canivell y Sala, ex-Alcalde de Tortosa.

Lo nombrós acompanyament que concorregué al enterro es bona prova de les excelentes qualitats personals qu' adornaven al defunt y de les simpaties que 's havia conquestat durant lo llarch temps qu' ha viscut en aquesta població ahont conseguí que son nom fos respectable dintre del comerç á que 's dedicava.

LA VEU DE TORTOSA, s' associa á la tristot qu' embrassa en aquets moments lo cor de s' afligida viuda y fills y prega á sos llegidors n' obliden en sas piadoses oracions l' ánima del defunt.—(A. C. S.)

Nostres volguts confreres *La Renaixensa* y *La Veu de Catalunya*, han sofert una nova denuncia, basades, la del primer, per un escrit posant de manifest les disbauxes y arbitrietats comeses pel senyor Governador Civil de Lleyda y la del altre per l' article publicat, dies enrere titolat «El viatge de la Reyna».

Sentím molt aquest percans y desitjém als estimats confreres una favorable resolució judicial.

Lo dijous va morí 'l senyor D. Joan Ribás y Gas, propietari acaudalat y Concejal de l' Ayuntamiento d' aquesta ciutat. L' enterro fou una imponenta manifestació de dol, figuranhi además de les persones més allegades, lo senyor Alcalde y una Comissió de la Corporació municipal, tots los empleats ab trajo de gala y nombrosos acompanyants.

Ens associém á la pena que sent sa volguda familia y al donar nostre sentit pésam á la mateixa 'l fem extensiu á nostre estimat amich lo Diputat provincial don Joan Ribás y Cots, cosí 'n germá del defunt.—(R. I. P.)

Lo dijous vá desposarse nostre estimat amich, l' intelligent gerent de la casa Viuda del Dr. Climent, D. Facundo Segarra ab la simpática senyoreta y notable pianista D.ª Elisa Lapeira, benehint aquesta santa unió lo M.ltre. Sr. D. Rafael Segarra, Canonge y tio del contrayent.

Los desposats obsequiaren als acompanyants ab un espléndit dinar que va tindre lloch en la pintoresca torre que 'l novio posseheix en les immediacions del ermitori de Mitj-Cami, sortint al vespre cap á Barcelona desd' ahont anirán á Paris.

Els hi desitjém molta alegria y millor prosperitat.

Lo dia 26 de Febrer morí en aquesta ciutat nostre estimat amich D. Joan Bautista Esteve y Subirats, pare polítich de nostre vulgut amich D. Arthur Mestre y Noé.

Los numerosos acompanyants qu' assistiren al enterro son testimoni de les simpaties que gosava 'l que ha desaparegut eternament d' entre nosaltres.

Al associarnos á la pena que sent en aquet moment s' afligida familia, preguém als llegidors de LA VEU DE TORTOSA, encomanin, ab nosaltres, á Deu Nostre Senyor, l' ánima del finat.—(Q. A. C. S.)